

Perashat Beshalaj 5784

Velas: 6:07 pm

Fin Shabat 1: 7:01 pm - R”T: 7:35 pm

Fin Shabat 2: 7:11 pm - R”T: 7:39 pm

מעשה המשפט

Marcos y Lety Amiga

Maasé Bet Din

Rab Isaac Sued

חבר בה"ד אמת ומשפט

Maasé Sheaya

¿Se puede despedir a los empleados a la mitad del año?

Ayuda en cualquier situación

En Israel, la empresa de Eliahu llevaba una buena posición de ventas en sus productos a nivel nacional, hasta que los chinos comenzaron a vender online los mismo productos pero aún mas baratos, Eliahu no podía bajar mas los precios, todavía tenían algunas ventas pero no como antes, para poder subsistir era necesario realizar un recorte de personal, y con dos de las tres secretarias y 50 de los 70 empleados que tenían ahora les alcanzaría para poder ser igual de eficientes.

Eliahu quiere saber si puede despedir a sus empleados a la mitad del año o hay algo que según la Halajá le impida hacerlo

Cabe mencionar, que en la empresa de Eliahu no acostumbraban a hacer contratos a sus empleados, siendo así, todos sus empleados incluyendo las secretarias trabajaban sin contrato.

Respuesta: De primera instancia hay que definir por cuanto tiempo está contratado un empleado que entró a trabajar sin haber realizado antes un contrato.

Rab Moshe Feinstein (ה"ר משה פינשטיין) opina al contratar un empleado sin contrato de tiempo específico eso quiere decir que no lo puede correr nunca mientras tenga trabajo, aun así si hay algún Minhag que en estos casos solo están contratados por un tiempo específico, ya sea que el Minhag es de la ciudad o del país o aunque sea solo de la misma empresa, nos regimos según el Minhag.

Por otro lado el Jazon Ish (ב"ק כ"ג ב' ד"ה ואפ"י) opina que ningún patrón contrata empleados a los que no puede despedir nunca, por lo tanto, aún cuando están contratados sin contrato alguno es como si los contrató únicamente por un día y cada día es un nuevo contrato, por lo tanto, se puede arrepentir el patrón y despedir al empleado cualquier día y no está obligado a pagarle sino únicamente el salario de ese mismo día, sin embargo, termina el Jazon Ish que es posible considerarlo como si lo contrató por un mes, por lo tanto, tendría que pagarle el mes completo.

Siendo así, nuestro caso aparentemente va a depender de la Majloket anterior, ya que Eliahu no hizo contrato con ningún empleado, según Rab Moshe no los puede despedir, a diferencia de la opinión del Jazon Ish que si lo tiene permitido mientras les pague ya sea el día o el mes completo, y ya que varios Poskim sostiene como el Jazon Ish, al parecer así sería la Halajá.

Sin embargo, en nuestro caso, según todos Eliahu puede despedir a los empleados que no necesita a partir de ahora en su trabajo, ya que claramente Rab Moshe sostiene que no podrá despedir al empleado sin motivo, pero si ya no requiere de su trabajo y no lo necesita mas en su empresa, aun Rab Moshe acepta que puede hacer el recorte de personal, y ya que Eliahu esta despidiendo al personal debido a que ya no hay la misma cantidad de trabajo que antes, está permitido.

También podemos considerar esta situación como un Ones (percance) que en ese caso el Shuljan Aruj (שולחן אורי) menciona que los empleados tienen las de perder al no haber hecho un contrato para salvar sus derechos en todas esas situaciones.

Cabe mencionar, que en el momento que puede Eliahu despedir a un empleado o secretario, puede escoger quedarse con el mas eficiente aunque sea que lo contrató después que al otro, pero en el caso que los dos trabajan igual de bien tendrá que sacar al que contrató al ultimo (פ"ה ה"ה א' דלא) (כאג"מ ח"י ח"א פ"א).

Un joven Abrej de Beit Shemesh, después del nacimiento de su hijo primogénito, como de costumbre, viajó con su esposa durante un período de recuperación a la casa de sus suegros en Yerushalaim. Después de dos semanas en las que la pareja había estado en Yerushalaim, había llegado el momento de regresar a su casa en Beit Shemesh, recogieron sus cosas y partieron. Llegaron a su casa con el bebé, la carriola, el equipaje y demás. La pareja estaban agotados y hambrientos después de empacar, organizar y viajar, pero después de dos semanas en Yerushalaim, la alacena estaba completamente vacía. Ya era la hora de la comida y no había nada que comer en la casa, el Abrej que bien sabía la fuerza de la Tefilá comenzó a rezar, "Ribonó Shel Olam, hemos regresado a casa después de que nos diste un bebé. No tenemos palabras para agradecerte y alabarte, pero en estos momentos no tenemos lo que comer, y en lo que nos organizamos para comprar algo va a ser mas tarde todavía, ayúdanos y mandamos algo de comer en lo que salimos de compras". El Abrej recordó que se olvidó vaciar el buzón, debía estar lleno de cartas de las dos semanas que no estuvo en casa. Él bajó, abrió el buzón y sacó un montón de sobres que se habían acumulado en esos días. Mientras revisaba los papeles, entró en el ascensor y presionó el interruptor para regresar a su casa, pero pulsó distraídamente el interruptor del piso -2 en lugar de +2. Al salir del ascensor mientras leía, casualmente se dirigió hacia el lado donde está su apartamento y abrió la puerta de par en par. Para su sorpresa, se encontró dentro de la sala de la casa del Rab de la ciudad.

Sorprendido y confundido, dijo en tono de disculpa: "Lo siento, me equivoqué, estaba absorto leyendo la carta y no me di cuenta de que estaba entrando en el apartamento incorrecto."

El Rab no se asustó por el huésped no invitado y lo recibió calurosamente y felizmente: "Fuiste conducido a mí literalmente desde el cielo, quería felicitarte. Me alegra mucho que te hayas adelantado y me hayas ahorrado subir. Mira lo que nos trajeron en honor de Tu Bishbat", continuó el Rab, señalando sobre la mesa una enorme y bien diseñada bandeja de frutas. Queremos compartir la alegría contigo, llévatela como regalo en mi nombre. Que disfrutes del recién nacido y lo hagas crecer en Torá y Maasim Tobim". Cinco minutos después, el Abrej sorprendió a su esposa con una enorme y lujosa bandeja de frutas enviadas a ellos por Hashem gracias a una breve oración que vino desde lo más profundo de su corazón.

Halaja Lemaasé

Pregunta: Estaba jugando Backgammon con mi hijo en Shabat y al terminar el juego pensamos separar las fichas por color para guardarlo acomodado, pero antes de hacerlo nos entró la duda ¿realmente está permitido separarlas o hay Isur de Borer?

Respuesta: Para poder separar en Shabat dos o mas cosas u objetos o comidas diferentes que están revueltas, es necesario cumplir con tres condiciones, 1. "Yad", que separemos con la mano y no con un utensilio destinado para separar. 2. "Ojel", quiere decir que tomemos únicamente lo que requiere y que no quite el "Psolet" - lo que no quiere. 3. "Lealtar" que lo que separe sea para utilizarse de inmediato. De lo

contrario, si hace falta aún una sola condición está prohibido separarlo en Shabat (שו"ע ש"י א').

Cada una de estas condiciones tiene varios detalles en la Halajá, sin embargo, a grandes rasgos, separar fichas de diferente color de un juego si es con la finalidad de jugar de inmediato está permitido separarlas antes del juego, ya que cada jugador tomará las fichas que requiere para el juego con la mano y para jugar ahora cumpliendo así con las 3 condiciones.

Sin embargo, en el momento que terminó el juego y quieren separarlo para guardarlo acomodado, es Borer y está prohibido ya que no sería Lealtar (איל"מ פ"א סעי' י"ד).

בענין קנין ד' אמות ומהלך והערה בענין מקח טעות בנשתמש

בקנין ד' אמות במהלך

כתב בספר ביאור מהרא"ח ח"מ (סימן רסח אות א): 'וכתב הטור (סעיף ג) דהראב"ד סבירא ליה דלא תקנו ארבע אמות שיקנו לו אלא אם עומד בצדן ולא אם הוא מהלך, ואפילו ארבע אמות שבתוך הילוכו לא יקנו לו. והרא"ש סבירא ליה דאין חילוק. וכתב מהרא"ף זלה"ה דמלשון [המחבר] נראה דסבירא ליה כהראב"ד. עכ"ל. וכ"כ המחבר כיוצא בזה בסימן רמ"ג סעיף כ"ב. עכ"ל. ויש להעיר שמה שכתב ואפילו ארבע אמות שבתוך הילוכו לא יקנו לו אינו בטור.

ומה שכתב הרב המחבר בשם מהרא"ף, הלא הוא מהר"ר אברהם פינטו, וכמו שכתוב בהקדמת הספר (עמוד טו ד"ה רבנו הב"י). והראיה מדברי מר"ן בש"ע היא ממה שכתב פעמיים 'שהוא עומד' אבל העומד, ודייקין דעומד דוקא ולא מהלך. וכן היא גם הראיה שהביא מהרא"ח מדברי מר"ן בשלחן ערוך לעיל (סימן רמג ס"ב), שגם שם הלשון 'שהוא עומד'.

וראיתי בפתיח חושן (מהדורה מתוקנת הלכות אבידה פרק ט סעיף ב) שכתב 'ויש אומרים שאין ד' אמות קונות כשהוא מהלך', ובהערה שם הביא גם דעת הרא"ש שקנה. ונראה מדברי הרב פתחי חושן שמסתפק להלכה בזה.

גם ראיתי בספר שערי משפט (מהדורת תשס"ו) שער אבידה ומציאה פרק י' הערה (ו) שכתב דברי הראב"ד בשם יש אומרים. ונראה שגם הוא מסתפק להלכה בזה.

ותיריה מזו ראיתי בערוך השלחן (אות ד) שכתב: כתב אחד מהראשונים דד' אמות של אדם אינו קונה לו רק בעומד ולא במהלך, וכתב הטור שהרא"ש חולק בזה וס"ל דאין חילוק. ולכן גם רבותינו בעלי הש"ע לא כתבו כלל דעה זו. ע"ש. נראה דס"ל שדעת בעלי הש"ע שאף מהלך קנה מדלא חילקו.

ובהגהות מהר"א אזולאי על הלבוש (אות א) הביא ב' הדעות. וממה שלא כתב מה דעת הש"ע (כמו שדרכו לכתוב בשאר דוכתי, ראה לדוגמא בדבריו לעיל סימן רסז אות ג אות ד ולהלן אות ג) נראה דס"ל שאין הכרעה בזה בדעת הש"ע.

אולם מלבד מה שדייקו מלשון מר"ן בשלחן ערוך בתרי דוכתי דס"ל דמהלך לא קנה, ראיתי בהגהות והערות על הטור הוצאת מכוני ירושלים (אות ד) שכתב: דעת הראב"ד מובא גם כן בב"י י"ד ר"ס שלד סוד"ה כתב הרמב"ם (חדושי רע"א בגליון שו"ע). וכ"ה דעת הרדב"ז שו"ת ח"א סימן תלא (כנה"ג הגה"ט אות ד). ע"כ.

והנה זו לשון מר"ן בבית יוסף י"ד שם (הוצאת מכוני ירושלים סעיף ב ס"ה כתב עוד) בשם קונדריסי משפטי החרם והנידוי והניפה: ויש לעיין ארבע אמות שהזכירו גבי מוחרם אי אמרינן שאפילו מהלך תופס ארבע אמות או דוקא יושב או עומד לפי שראיתי להראב"ד ז"ל שכתב גבי מציאה דאין ארבע אמות קונות אלא בעומד אבל במהלך לא וצ"ע. עכ"ל. וממה שהקונדריסין ומר"ן בבית יוסף לא הזכירו דעת מי שחולק בזה, נראה דסבירא להו דמהלך לא קנה. וכן נראית דעת מור"ם בדרכי משה הארוך (שם אות ז ד"ה וכתב הב"י) שהביא בקצרה את ספיקו של בעל הקונדריסין. ואע"ג שהשמיט שם את דברי הראב"ד, הנה כל ספיקו של בעל הקונדריסין הוא רק לדעת הראב"ד דמהלך לא קנה, אבל אם נאמר דמהלך קנה נראה דס"ל דה"ה במוחרם שבמהלך תופס ד' אמות. ולפי הדברים האלה נראה שכן גם דעת הש"ך (שם אות טו) שהביא

מדברי מור"ם את ספיקו של בעל הקונדריסין. הובא בבאר היטב (שם אות ט) [ומקום יש בראש לומר שדעת מור"ם בהנה (שם סוף סעיף ב) שכתב שאין חילוק בין עומד ליושב, מוכח מדבריו דמהלך לא. אלא שנראה מדברי הש"ך שלא הבין כן מדבריו, ממה שלא כתב שמור"ם שינה טעמו ממה שכתב בדרכי משה]. וראה בהפלאה (כתובות לא רע"ב) מה שביאר על פי דברי הראב"ד. וע"ע בס' נתיב מאיר על הרמב"ם (פט"ו מהלכות שבת ה"א).

ובטעם הדבר מדוע פסק מר"ן דלא כהרא"ש למרות שהוא א' מעמודי ההוראה, יש לבאר שהוא משום שלא מצא כן בדברי הרא"ש בספריו, וכמו שנראה ממה שלא ציין בדבריו בבית יוסף מקור לדברי הרא"ש, ולכן הסתפק אם כן היא דעת הרא"ש. וכן אפשר לדייק ממה שלא כתב שכן שמע רבינו הטור מהרא"ש דין זה, כמו שמצינו בשאר דוכתי שכתב כן מר"ן בבית יוסף (וציינם בחדושי הגהות ח"מ סימן רסח אות ב), שכן פקפק בזה מר"ן אם באמת כן היא דעת הרא"ש, מכיון שהראשונים (הר"ן שהביא בבית יוסף והקונדריסין הנ"ל. וכן הוא בחדושי הרמב"ן והרשב"א ובבית הבחירה להמאירי ב"מ ט ע"ב) לא הביאו מי שיחלוק ע"ד הראב"ד. ועי' בפרישה (שם אות ג) שכתב שמר"ן לא דקדק כאן לכתוב שלא מצא כתוב כן ושבעל פה היה אומר. ע"כ. ולדברינו דקדק מר"ן בדבריו שלא לכתוב כן.

אלא שראיתי בהגהות והערות על הטור הוצאת מכוני ירושלים שדברי הרא"ש הלא הם כתובים בתוספותיו (ב"מ ט ע"ב ד"ה היתה מהלכת). וכן הוא בשיטה מקובצת שם שהביא מחלוקת הראב"ד ותוספות הרא"ש בזה [וראיתי להרב המגיה בביאור מהרא"ח שם שכתב שדברי הרא"ש הם בפסקיו (ב"מ פ"א סימן כח). ולא מצאתי שם].

ואולי אפשר לומר שאילו היה רואה מר"ן שהרא"ש כתב כן להדיא היה פוסק כמותו. אולם כבר דנו אי אמרינן כן בדעת מר"ן הש"ע [ראה בקונטרס כללי ההוראה לפי מנהג המערב (פרק א ס"ח)]. והדברים חזרו ונדפסו בס' מגן אבות ח"מ (עמוד לה). ועי' בקונטרס כללי ההוראה לפי מנהג אר"ץ כ"ן. ותו יש מקום לומר שלא היה חוזר בו מכיון שהראשונים הביאו דברי הראב"ד ללא חולק וכנ"ל.

ואעיר בזה במה שראיתי בס' מנחת אשר למהר"ם אלחנן נר"ו (שם אות ג) שנראה מדבריו שהכרעת הסמ"ע (אות ג) היא דמהלך לא קנה. אולם המעיין בדברי הסמ"ע יראה שכתב כן בביאור דעת הראב"ד ולא הכריע כמאן [גם לשונו של הרב מנחת אשר בשם הסמ"ע דמ"מ לא תיקנו]. ע"ש. הוא מגומגם, שכן אם לא תיקנו זו דעת הראב"ד ולא כדעת הרא"ש].

ובטעם מחלוקת הראב"ד והרא"ש בזה, כתב הב"ח (שם אות א): משה"ה כתב הראב"ד דבהלך לא תקנו דס"ל חצר מהלכת דלא קנה, אבל סברת הרא"ש כיון דמשום דלא ליתו לאינצויי תיקנו רבנן דליקני אין חילוק דאל"כ אכתי אתו לאנצויי ובסמ"ע (שם אות ג) כתב: ואף דכאן אין שייך לומר חצר מהלכת לא קני כמ"ש הטור והמחבר בס' ר"ב, דהא הקרקע של ד' אמות קונה לו והיא אינה מהלכת, אלא שבעיני עומד בצדה להיות כידו הסמוכה לו ומה לי עומד או מהלך, מכל מקום י"ל דס"ל דלא תקנו ד' אמות כשמהלך אנה ואנה אלא כשעומד במקום אחד. ע"כ.

והנה הרב יצחק אייזיק הלוי פישר בקובץ הערות וביאורים (גליון תשפב) הקשה ע"ד הסמ"ע שבסוף דבריו לא ביאר מדוע

לא תיקנו במהלך. ע"ש. וי"ל שבמהלך אתי לאינצויי, שכן קשה להגידר במדויק את ארבע האמות של אדם כשהוא מהלך. וכיו"ב כתב מר"ן בב"י (י"ד שם) בשם הקונדריסין בטעם הדין שברשות הרבים לא תיקנו קנין זה משום דדחקי ביה רבים ומיערבן ארבע אמות דידהו ואתי לאינצויי. ועי' בש"ס הוצאת מתיבתא (ב"מ ח"א אוצר עיונים סימן יד אות ד ד"ה אמנם). וה"ה הכא י"ל ששכיח גבי מהלך שמתערבים ארבע אמות ידיה עם ארבע אמות של שאר האנשים.

בענין מקח טעות בנשתמש

כתב מר"ן בשלחן ערוך (חושן משפט סימן רלב סעיף ג): המוכר לחברו קרקע או עבד או בהמה או שאר מטלטלים, ונמצא במקח מום שלא ידע בו הלוקח, מחזירו אפילו לאחר כמה שנים, שזה מקח טעות הוא. והוא שלא ישתמש במקח אחר שידע במום, אבל אם נשתמש בו אחר שראה המום הרי זה מחל ואינו יכול להחזיר.

ובביאור מהרא"ח (אות ז) כתב על זה: נשתמש וכו'. עיין בסמ"ע (סק"י) ורבי משה רבקה (באר הגולה אות י) שכתבו משם הרב המגיד (פט"ו מהלכות מכירה ה"ג) בשם יש מי שכתב, שאם היה הדבר שהלוקח יכול להבחין לאלתר, כגון שיכולין לנסות ולטעמו, ולא הקפיד לעשות כן, והמוכר מכר לו סתם, אינו חוזר עכ"ל. והרב משנה למלך חולק וסבירא ליה דוקא אם נשתמש, ודייק זה מלשון הרמב"ם שכתב והוא שלא נשתמש וכו'. וכן פסק מהריט"ז שאלה ק"ה, ומסיק דהוא הדין אם ראה המום מחל, ולא כתב נשתמש אלא לומר דאם נשתמש מסתמא ראה. ע"ש. וכתב זכור לאברהם (חלק ב) דף רצ"ד משם כנה"ג (הגב"א אות ו) דאין יכול לומר קים לי כיש מי שכתב. וכ"כ מהרשד"ם (חו"מ סימן שפה) דדעת מר"ן ומור"ם. ועיין כרם שלמה סי' ס"ב שכתב דיכול לומר קים לי. ועיין דעת יעקב שאלה כ"א דסבירא ליה כסמ"ע, אמנם מסיק דאם עדיין תפוס המעות יכול לחזור ונשבע שלא ראה. ע"ש. וכ"כ משל"מ. ועיין סעיף י"ח שלכאורה יש ראייה כהרב משל"מ וכו'. עכ"ד.

והנה בדברי הרב משנה למלך, ראה עוד בנתה"מ (חידושים אות ה), ובחכמת שלמה, ובשו"ת רבי דוד צבאח (דף קפד ע"ב ע"א ודף קפה ע"א ד"ה הגם). ובשו"ת בן אברהם למהר"א אישטרושה (ח"מ סימן י), ובשו"ת נפת צופים למהר"ר פתחיה מרדכי בירדוגו (ח"מ סימן קיג), ובס' ציון במשפט למהר"ר מ"מ אלבאז (ערך מום אות ט), ובספרו שו"ת הלכה למשה (ח"מ סימן מה), ובהגהות אמרי ברוך (סימן רלב ס"ה), ובספר חפץ נחמד וגנת ורדים (דף קמג ע"א אות לו ד"ה תשובה), ובשו"ת דלי בפסקי"א (סימן טז דף קפא סע"ב והלאה), ובשו"ת דברי צדק (א"ה סימן יז). וכל בקובץ תורת אהל אברהם (עמוד עג) להעיר שבקובץ מעשה המשפט (גליון נא עמוד א) לא זכר הרב הכותב נר"ו דברי הרב משנה למלך וסיעתיה.

ובדברי מהריט"ז סימן קה - ראה בפתיח תשובה (אות א) שהביא כן בשם מהריט"ז סימן רכה. ע"ש. ומש"כ בהגהות רעק"א שכ"כ בשו"ת מהרי"ץ סימן רכה. ע"ש. כנראה הכוונה לשו"ת מהריט"ז וכו"ל. ושור"ר שכן תיקנו בדברי רעק"א על הרמב"ם הוצאת פרנקל (פט"ו מהלכות מכירה ה"ג). ומש"כ בס' ציון במשפט ובשו"ת הלכה למשה הנ"ל בשם מהריט"ז סימן רכה, ט"ס הוא וצ"ל רכה. ושם ציין שראה פס"ד לרבני מראש שפסקו כמהריט"ז דלא כהסמ"ע. וראה בשו"ת נדה השולחן למהר"מ לבטון (בחי' הש"ע שבסוף הספר) שכן בארוכה בב' תשובות מהריט"ז הנ"ל. וראה עוד שם בגוף הספר (ח"מ סוף סימן י, בדפוס ירושלים תשס"א דף קלו ע"ב).

DINÉ TORÁ

Comuníquese al cel. (+52) 55 3214 4312

SERVICIOS

Contrato de renta, venta, preventa, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.

ASESORÍA

Consultas telefónicas, citas, preguntas.

CONTACTANOS

Cel. (+52) 55 3214 4312

Email: Betdinemetumishpat@gmail.com

Dirección: Horacio 1220 PA, Polanco, CDMX